

За да останат хора в България

Политическа платформа

**на партия „ЗЕЛЕНИТЕ“
за изборите за Народно събрание 2009 г.**

Да запазим природата на България - за да остане и за нашите деца

Да върнем държавата на гражданите – за да имаме право на глас и след изборите

За да останат хора в България

Ние, ЗЕЛЕНИТЕ, искаме:

Да върнем държавата на гражданите

Премахване на политическия контрол върху обществените медии, съдебната власт, омбудсмана, регулаторните и контролни агенции. Ясна индивидуална отговорност на административните органи. Максимална прозрачност на институциите.

Въвеждане на механизми за гражданско участие, контрол и инициатива на всички нива на управление.

През следващите четири години ще работим за приемане на закони, които да решават посочените по-горе проблеми и подготовката на нова конституция на Р България.

ВЪВЕЖДАНЕ НА МЕХАНИЗМИ НА ПРЯКА ДЕМОКРАЦИЯ КАТО КОРЕКТИВ НА ПРЕДСТАВИТЕЛНАТА ВЛАСТ

Ново законодателство за пряко участие на гражданите в управлението, създаващо реални условия и механизми за ползване на конституционното право на суверена на непосредствено упражняване на властта:

- Предоставяне на възможност на гражданите да инициират национален референдум с подписка от 50000 избиратели (при 100000 подписа свикването на референдум е задължително) и местен референдум – с подписка от 4 % от избирателите в административните единици, за които се организира местният референдум.
- Въвеждане на “гражданска инициатива”, предоставяща възможност гражданите сами да формулират предложения за решения и закони, които след набиране на необходимата поддръжка с подписка да бъдат подлагани на гласуване от референдум или от съответния орган на законодателна власт (парламент или общински съвети).
- Въвеждане на задължителен референдум за окончателно одобряване на решения за инвестиционни проекти, закони и устройствени актове със значително екологично и социално въздействие, включително за проекти, за които се предвиждат държавни гаранции.
- Въвеждане на аброгативен референдум (референдум-вето), който може да бъде инициран от гражданите за отхвърляне/потвърждаване на вече приет акт от законодателната или изпълнителната власт в рамките на регламентиран срок като средство за граждански контрол върху решенията на представителната власт.
- Премахване на съществуващия кворум участие - признаването на резултатите от референдумите да не зависи от броя на гласувалите избиратели, така както резултатите от политическите избори не зависят от броя на гласувалите.
- Отпадане на ограниченията на въпросите и темите, по които гражданите могат да вземат преки решения, така че суверенът да не е лишен от възможност да решава пряко въпросите, които решават неговите представители – съответно Народното събрание и общинските съвети.
- Пряка и незабавна правна сила на решенията, взети от гражданите на легитимен референдум.
- Удължаване на сроковете за набиране на подписи, улесняване и опростяване на организацията на избирателния процес при референдумите.

- Регламентиране на ясни и честни условия за финансирането на прякото участие, достъпа до медиите.
- Въвеждане на законодателен механизъм за отзоваване на лица на изборни длъжности при условия на злоупотреба с доверието на избирателя като отзоваването се инициира от гражданите и с подписка на регламентиран процент от избралите го/я на този пост.

Въвеждане на механизми за гражданско участие в процеса на взимане на решения на законодателната и изпълнителната власти при следване на общи правила и принципи

Ясни правила, които да позволят участието на гражданите при инициране и обсъждане на решенията на всички държавни институции:

- Пълна прозрачност на работата на държавните институции чрез пряк обществен достъп до всички документи в административни архиви и информиране на обществеността за всички решения във ведомствени бюлетини, публикувани за свободен достъп в електронен и хартиен вариант. Публикуването в административни архиви включва: цялата входяща/изходяща кореспонденция и всички документи по вече проведени обществени поръчки и документи по конкурси, протоколи и стенограми от заседанията на колективни органи. Постоянна парламентарна телевизия излъчва заседанията на Народното събрание и на Министерски съвет. Радио или телевизионни излъчвания на заседанията на общинските съвети.
- Въвеждане на задължителни обществени обсъждания в процеса на изготвяне на закони, наредби, местни нормативни актове и значими административни решения.
- Задължителни обществени консултативни съвети към всички индивидуални органи на властта на национално и местно равнище, които да се провеждат преди взимането на окончателно решение от органа. Широко обществено представителство чрез гарантиране участието на всички проявили заинтересованост страни. Обсъждане и формулиране на всички предложени алтернативи за решение или действие.
- Обществен достъп до работата на всички колективни органи на властта с изключение на въпроси, засягащи националната сигурност.
- Право на участие на гражданите и техните организации в работата на парламентарните комисии.
- Всеки гражданин или гражданска организация при поискване да получават безплатно електронен подпис, който да може да се ползва (но не само) за гласуване на референдуми или за избор на всички изборни длъжности, участие в подписки, отправяне на становища, сигнали и жалби, включително и съдебни.

Реформа на съдебната система

За изграждането на независима, отговорна и справедлива съдебна система - премахване на контрола на парламента и президента върху съдебната власт:

- Премахване на политическия контрол върху Висшия съдебен съвет и Конституционния съд.
- ВСС да включва съдийска квота и пряко избираема обществена квота.
- Пряк избор и мандантност на съдиите в регионалните съдилища. Назначаване на съдиите от Конституционния съд, Върховния административен съд (ВАС) и Върховния касационен съд (ВКС) от Висшия съдебен съвет.
- Лустрация на основата на принадлежност и/или сътрудничество към структурите на тоталитарния режим.
- Преназначаване на всички съдии в Конституционния съд, ВАС и ВКС.
- Премахване на следствието и прехвърляне на прокуратурата в изпълнителната власт.
- Механизми за пряко съдебно приложение на Конституцията и международните правни актове.

Административна реформа

Административна и финансова децентрализация

По-нататъшна децентрализация и персонализация на отговорността в административната йерархия. Разделяне на функциите на изпълнителната власт по отношение на управлението и контрола на държавната собственост.

- Административно-териториална реформа на базата на 6-те региона за развитие. Пряка изборност на регионалните управители.
- Децентрализация на управлението на природните ресурси, които са собственост на държавата, до регионално равнище.
- Солидарна индивидуална наказателна и имуществена отговорност на членовете на колективни органи за вземане на решения (министерски съвет, общински съвети и др.) за разпореждане с имущество, природни и финансови ресурси при констатирано накърняване на обществения интерес или престъпление, освен ако не са гласували против взетото решение Въвеждане на практиката за наказателна отговорност за незаконосъобразни решения на администрацията, водещи до увреждане на околната среда и природните ресурси или застрашаващи човешкото здраве и за обществено значими проблеми, пораждащи корупционни практики.
- Стимулиране на прекия граждански контрол за законосъобразност над решенията на властите чрез: улеснен административен контрол за законосъобразност през съдебната система – разширяване на кръга на заинтересованите страни, особено по отношение на организациите, работещи в обществена полза, поемане от държавата на разходите по дела, заведени от организации в обществена полза срещу незаконосъобразни актове и по-специално на тези за държавни такси, вещи лица, присъдени разходи за ответника; достъпни срокове за обжалване – 1 месец; достъпни и прозрачни процедури за обявяване на актовете, подлежащи на обжалване; възможност за пряко гражданско сезиране на Конституционния съд; независим пряко избираем национален и регионални обмудсмани с ролята на обществен обвинител; за определени служебни престъпления чрез директно право на граждански организации за внасяне на обвинителни актове по обществено значими въпроси, като например случаи на замърсявания,

заплашващи общественото здраве или причиняващи значителни увреждания на околната среда.

- Възможност за пряк граждански контрол (информирание, независимо наблюдение и обжалване) за опазване на обществения интерес над решенията на властите за управление на държавните и общински природни ресурси (води, земи, гори, подземни богатства, ландшафт), за общинско и държавно имущество и над техните кумулативни въздействия.

Реформа на местната власт

- Създаване на процедура за отзоваване на кметове, кметски наместници и общински съветници.
- Кметските наместници да се издигат като кандидатури чрез подписка от 25 % от населението в селото и да дават 6-месечни отчети за дейността си.
- Кметовете да дават отчети на 6 месеца за дейността си. Общинският кмет да е член на настоятелствата на училища, читалища и детски градини. Настоятелствата да се отчитат пред гражданите също на 6 месеца.
- Общинските съветници да бъдат избирани от един район, който да представляват, и да са живущи в него последната една година.

Реформа в парламента

- Създаване на постоянна изборна национална и местна администрация и Изборен кодекс, който да не се променя в срок една година преди изборите. Изборният кодекс да може да се променя само от квалифицирано мнозинство от народните представители.
- Намаляване на депозитите за участие на изборите до 5 минимални работни заплати и на прага за влизане в Народното събрание до 1 % от гласувалите. Броят подписи за регистрация за избори да не бъде повече от 15 000.
- Правилникът за работата на Народното събрание да е постоянно действащ закон и да може да бъде променян само от квалифицирано мнозинство – 75 % от народните представители.
- Намаляване броя на народните представители.
- Въвеждане на Двукамарен парламент. Горната камара (сенат) да е мажоритарен и да се състои от 31 сенатори - по един от всяка една област, 3-ма от София-град, и един сенатор, избран от българите, живеещи в чужбина; ролята да одобрява или отхвърля законопроектите, изработени и приети от събранието. Долната камара (събранието) да се състои от 121 депутати, избираеми пропорционално с преференциални листи без прагове на преференцията, в 121 избирателни района на страната. Мандатите на двете камари да се застъпват наполовина – изборите и конституирането на всяка от камарите да се провеждат по средата на мандата на другата камара. Всеки законодателен проект да бъде изготвян и приеман при гарантирано гражданско участие – открити и интерактивни процедури и обществени обсъждания на възможните и приоритетни за обществения интерес алтернативи.

- Оценка за въздействието на проектите за нови/промяна на съществуващи нормативни актове и анализ на кумулативните социално-икономически ползи/разходи за обществото в съответната област.
- Законови изменения, които лишават вече обвинените подсъдими от имунитет като кандидати за изборни длъжности.

Обществена информираност и медии

Плурализъм на информацията, многообразие на съдържанието, прозрачност и деконцентрация на собствеността

Основен приоритет в медийната политика на ЗЕЛЕНИТЕ е защитата и подкрепата на медийния плурализъм като основен стълб на правото на информация и свободата на изразяване, заложен в член 11 на Хартата на основните права на Европейския съюз.

От изключителна важност за нас е достъпът на българския гражданин до независима, обективна и безпристрастна информация, както и многообразието на информацията, осигурено от широк спектър източници.

В тази връзка ще създадем стабилна законова рамка, която да предпоставя ефективно, ясно, прозрачно и с висок стандарт регулиране на медиите. Ще ограничим концентрацията на собственост, която доказано води до по-ниско качество на съдържанието, както и липсата на прозрачност в собствеността на медиите – тенденция, която ако също не бъде обект на регулация, представлява заплаха за плурализма и демокрацията.

Ще създадем механизъм за набиране на достатъчен ресурс за подпомагане и осигуряване на високо качество на обществените медии (публични и частни), които да противодействат на доминацията на комерсиалните телевизии и радиа и да направят висококачествените програми широкодостъпни. В същото време ще работим за създаването на институции, които чрез гражданския си принцип на конституиране и работата си в обществен интерес ще осигурят действителна независимост на публичните медии по отношение на политически натиск и пазарни сили.

- Законови решения срещу зле замислената цифровизация, която предоставя възможност на конкретни бизнес интереси да разрушат плурализма и многообразието в медиите.
- Гарантиране на редакционната независимост спрямо собствениците на медии. Ще предложим инициативи за подобряване на работните условия на журналистите.
- Изработване на Национална харта за медийна свобода, регламентираща отношенията между държава, собственици на медии, журналисти и граждани.

Мерки за поддържане, насърчаване и запазване на медийния плурализъм чрез регулиране на пазара под формата на конкурентно право, а също и чрез специфични правила:

- създаване на институцията медиен омбудсман, отговорен единствено за обществените интереси.
- установяване на мониторингова система за медийния плурализъм на базата на конкретни показатели за неговото измерване към институцията медиен омбудсман.
- разформироване на СЕМ и създаване на нов регулатор на електронните медии, който да се конституира на принципа на заинтересованите страни, със силно гражданско участие и в обществен интерес.
- обединяване на новия регулатор, отговорен за програмното съдържание, с техническия – Комисията за регулиране на съобщенията (КРС).
- създаване на регистър към новия регулатор за собствеността на медиите, който не позволява притежателите на лицензи за радио и ТВ разпръскване да прехвърлят собствеността им на тъмно.
- задължително изискване за прозрачност на капитала на събствениците на медии.
- изработване и приемане на закон, с който да се ограничи концентрацията на медийната собственост, вредяща на плурализма в медиите.
- национална политика за развитието на нетърговски медии.
- обществено, а не държавно управление на публичните медии БНТ, БНР, БТА.
- промяна в модела на финансиране на публичните медии.
- създаване на фонд за субсидиране на обществените медии (публични и частни), надзираван от новия регулатор. Разпростиране на субсидията и върху частни медии с обществен характер.
- изработване на норми, определящи разликата между публични и обществени медии и нов Закон за публичното радиоразпръскване.

За да остане природата

Въвеждане на ефективно управление на мрежата от защитени зони и територии в страната и спиране тяхното унищожение:

- Пълна трайна забрана на ново строителство във физически незастроени територии към 01.01.2007 година в зоните от мрежата НАТУРА 2000 за опазване на природни местообитания, разположени по Черноморското крайбрежие.
- Рекултивиране и възстановяване на местообитанията в терените на туристически комплекси и ветроенергийни паркове, построени след

01.01.2007 г. в зони от мрежата НАТУРА 2000 в Калиакра, Иракли, Ропотамо, Странджа, Рила, Пирин.

- Национална програма за изкупуване на частните земи в 3-километровата крайбрежна ивица в зоните от НАТУРА 2000 по Черноморското крайбрежие на основата на средства, акумулирани в специализиран фонд, като такси от търговията с имоти и разрешителни за застрояване в други части на страната.
- Забрана за изграждане на нови селищни образувания във всички НАТУРА 2000 зони в цялата страна, с изключение на национални инфраструктурни проекти.
- Забрана за разширяване с повече от 25 % на всички съществуващи към момента селищни образувания в НАТУРА 2000 зоните.
- Създаване на национален териториално-устройствен план и стратегия, предназначени за развитие на природосъобразния туризъм в НАТУРА 2000. Стратегическа оценка на различни алтернативи и въздействия върху НАТУРА 2000. Създаване на стратегия, свързана с административни облекчения на принципа да се получават всички разрешителни на “едно гише” и подпомагащи икономически мерки за развитие на малкия и среден туристически бизнес в местата от НАТУРА 2000 в съответствие с резултатите на стратегическото планиране.
- Въвеждане на забрана за строителство на соларни, ветроенергийни и водни електроцентрали в зони от НАТУРА 2000 след юли 2009 г. до създаване на национална стратегия за ВЕИ, включваща териториално планиране на изграждането им и оценка въздействията върху НАТУРА 2000. Административни облекчения на принципа: получаване на всички разрешителни на “едно гише” и икономически подпомагащи мерки за развитие на ВЕИ в съответствие с резултатите на стратегическото планиране.
- Въвеждане на национален стандарт за опазване на речните корита при вече изградени ВЕЦ – осигуряване на 75 % минимални водни количества от средно месечните и средногодишните стойности според данните до 2000 г., автоматичен контрол, премахване на всички прагове, изискващи рибни проходи – преустройство на водоземните съоръжения.
- Актуализиран и функциониращ Национален план за опазване на биологичното разнообразие като основа за функционирането и приоритетите на Министерство на околната среда и водите.
- Създаване на Национална агенция за защитените територии и зони, отговоряща за тяхното управление.
- Подобряване на управлението на българските Национални и природни паркове. Функциониращи управленчески съвети към всички национални и природни паркове и зони от НАТУРА 2000, работещи на принципа на консенсуса и на основата на представителство на всички заявили заинтересованост страни. Адекватно финансиране на изпълнението на техните планове за действие. Недопускане строителство на нови ски курорти и съоръжения в тях.
- Назначаване на горски стражари към Природните паркове, съгласно изискванията на Закона за горите; Оказване на оперативно

взаимодействие с жандармерията и другите национални служби за опазване на обществения ред и сигурност.

- Проверка на всички застроявания и ново строителство: хотелско, вилно, жилищно, в 5-километровата ивица по Черноморското крайбрежие, възникнали след 01.01.2002 година по отношение съответствието им с устройствените норми на Наредба No 7 и изпълнение на нормата за наличие на 8 м² плажна ивица на легло. Програма за разрушаване на всички сгради и рекултивиране на терените, построени със задна дата в нарушение на тези застроителни норми.
- Приемане на закон за защита на селския и планинския ландшафт, който да създаде законово гарантирани мерки за опазване на тези райони: създаване до 2 нови селищни образувания на землище и общо до 100 % увеличаване на застрояването в землище за районите със селски ландшафт; създаване до 1 ново селищно образувание на землище и общо до 50 % увеличаване на застрояването в землище за районите с планински ландшафт.
- Създаване на горска и екологична полиция към МВР.
- Премахване на субсидирането на строежи на горски пътища – особено върху закрити горски басейни.
- Премахване на субсидирането на залесителни дейности върху опожарени площи. Превенция на горските пожари: дистанционни методи за ранно оповестяване на пожарите; групи за бързо реагиране, координирани от единен център; авиотехника за гасене на горски пожари в недостъпни райони
- Въвеждане на независима процедура по Оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС), екологична оценка и оценка за съвместимост, където инвеститорът не плаща директно на експертите, оценяващи неговия проект.
- Въвеждане на ОВОС на проучвателните дейности за добив на подземни богатства.
- Въвеждане на ОВОС върху интензивно развъждане на дивеч.
- Въвеждане на ОВОС върху проектите за жилищно застрояване в горски и селскостопански територии.
- Постигане на благоприятно екологично състояние на водните обекти в съответствие с европейските практики и законодателство.
- Създаване на национална програма за борба с наводненията, основана на: опазване на водосборите от обезлесяване, възстановяване на естественото разливане и меандриране на речните русла, дигиране на застроените територии, картиране на заливаеми територии, забранени за ново строителство.
- Изготвяне на национално проучване, стратегическа програма и оценка за прекратяване добива на инертни материали от речните русла, на динамични запаси и прехвърляне на издадените концесии върху статични запаси в посока създаване на влажни зони за рекреация, природозащита, рибовъдство.
- Разтрогване на договора за аренда и налагане на големи глоби за арендатори на язовири и рибарници, за които е установено, че системно нарушават Закона за биологичното разнообразие и не се съобразяват с режимите на Натура-2000 зоните. Зониране на водоемите за риболов

така, че спортният риболов да не представлява фактор за безпокойство на популациите на застрашени околноводни животни.

- Развитие на ниско енергоемки технологии за пречистване на отпадните води на малки населени места чрез създаване на изкуствени влажни зони.
- Въвеждане на автоматични системи за контрол на замърсяването на води при местата на заустване; задължително публикуване на тази информация в интернет и на страниците на басейновите дирекции. Оперативни планове за действие.
- Въвеждане на автоматични системи за контрол на замърсяването на въздуха в населени места и при източника на емисия; автоматично публикуване на тази информация в интернет - на страниците на Регионалните инспекции по околна среда и води (РИОСВ) и на табла в населени места.
- Създаване на свободно достъпен електронен архив с първичната и обработена информация, постъпваща от Националната система за мониторинг на състоянието на околната среда.
- Въвеждане на „въглероден данък“, чрез който да се изпълни принципът „Замърсителят плаща“.
- Внасяне в НС на закон за забрана на уранодобива в Република България.
- Внасяне в НС на закон за забрана на използването на цианиди в минната индустрия.

Зелената икономика

ЗЕЛЕНИТЕ сме за развитие на икономика, която дава възможност на идните поколения да живеят и да се развиват, която пестеливо ползва природните ресурси, съхранява околната среда и здравето на хората. **Устойчивото развитие** е водещ принцип на ЗЕЛЕНИТЕ.

- Възможен изход от икономическата криза е развитието на зелени бизнеси и създаването на **зелени работни места** - чрез мерки в управлението на обществените финанси, икономически програми и стратегии, инициативи в образованието.
- Задължително възстановяване на 5 % от ДДС за битови разходи срещу представени фискални бонове.
- Развитие на всички форми на природосъобразен туризъм с максимална добавена стойност за местните общности и на основата на дребните и средни предприемачи.
- Развитие на по-екологичните форми на транспорта: железопътен транспорт, рехабилитация на съществуващата пътна мрежа, обществения и релсов транспорт в населените места. Стимулиране на развитието на велосипедния транспорт.
- Диференциация на винетните такси в зависимост от мощността на автомобилите и въвеждане на такси за вход в централните градове за „тежка кола“.

- Подкрепа за развитие на комуналната инфраструктура по еколого-съобразни начини. Ограничаване и строг контрол на инфраструктурните монополи, публичност при тяхното управление.
- Стриктно и контролирано прилагане на публично-частното партньорство като се гарантират опазването на обществените интереси и максимизиране на съотношението „цена-качество”.
- Развитие на инфраструктурата и комуникационните мрежи, за да се даде възможност както на бизнеса в тези региони, така и на хората да съчетаят местоработата и местоживееенето.
- Стимулиране на производството и предоставянето на стоки и услуги с висока добавена стойност и с прилагане на еколого-съобразни технологии и бизнес подходи.
- Инвентаризация на държавното участие в икономиката; прекратяване на практиката за държавно подпомагане на икономически неефективни и опасни за здравето и околната среда производства, оправдавано със „социалната цена” на закриването на такива производства; пренасочване на освободените средства към програми за социална и трудова адаптация на освободените работници – преквалификация, повишаване на квалификацията.
- Подкрепа за приложните изследвания и новаторски дейности за усъвършенстване на интегрираните технологии, бизнес-процеси и практики.
- Недопускане на фирми, регистрирани в офшорни зони, до участие в обществени поръчки и всякакви други проекти, свързани с използването на обществено имущество или природни ресурси.
- Промяна на статута на Българския спортен тотализатор и държавната лотария, като те трябва да се обединят и да бъдат на подчинение на Министерство на финансите. Разпределяне на средствата на проектен принцип по три направления – култура, масов спорт и опазване на околната среда.

Екологична или „зелена“ данъчна реформа

ЗЕЛЕНИТЕ виждаме в „зелената“ данъчна реформа важен инструмент за постигане на устойчиво развитие на България. Същността на „зелената“ данъчна реформа се състои в намаляване на данъците върху труда (дохода, здравни и др. осигуровки) и ДДС и замяната им с данъци и такси за ползване на природни ресурси. При този процес изричното условие е общите данъчни приходи да останат *на същото или по-ниско ниво от преди прилагането на съответната замяна*. Това ще помогне за опазване на ценни природни обекти и системи (реки, гори, водни източници, защитени територии и т.н.), които имат комплексно значение за дадени региони или дори за цялата страна.

- Създаване на стратегия за „зелената“ данъчна реформа до 2020 г.
- Практическо начало на „зелената“ данъчна реформа не по-късно от есента на 2012 г.
- Намаляване на ДДС до 18 % и въвеждане на по-ниска ставка за култура, образование, социални услуги и наука - заедно с началото на „зелената“

данъчна реформа – 2012 г.

- Превръщането на Комисията за устойчиво развитие в съветателен орган към Министерския съвет с широко участие (уредено с равни квоти) на гражданския сектор, бизнеса и научните среди.
- По-ефективно използване на природни ресурси (вода, пясък и др. инертни материали, рудни и нерудни изкопаеми и др.); Оптимизиране на разходите на публичните финанси и финансова децентрализация като част от общия процес на децентрализация на управлението.

Енергетика

ЗЕЛЕНИТЕ работим за реструктурирането на българската енергетика за целите на нисковъглеродната икономика. Към 2050 г. България може да е независима от изкопаеми горива и ядрена енергия, като при това са гарантирани сигурността на доставките, безопасността на мощностите, опазването на здравето на хората и на природата, постигането на климатичните цели и независимостта от външни доставчици или от местни монополи. Най-накрая, цената на енергията ще бъде в поносими граници и в страната няма да съществува „енергийна бедност“.

В сравнение със сега предлаганите от правителството цели за 2020 г. ЗЕЛЕНИТЕ разполагаме с прогнози, според които още в този период е възможно постигане на по-амбициозни цели в енергийната ефективност и възобновяемите енергийни източници (ВЕИ).

Голяма част от новите работни места в българската икономика ще бъдат в развитието на енергийната ефективност и ВЕИ, както и в свързаните с тях производства, търговия и услуги. Затова ние разглеждаме енергетиката като важен елемент от програмата за излизане от кризата (т.нар. „Зелен нов (обществен) договор“) и за постигане на устойчиво развитие, вкл. чрез децентрализация и демонополизация.

- Опазване на природата, засилено участие в европейските енергийни инвестиционни и научно-развойни/изследователски програми.
- Приемане на енергийна стратегия до 2025 г., която се базира на амбициозни цели за енергийна ефективност (4-кратно намаляване на енергийния интензитет) и ВЕИ (35 – 40 %), които да гарантират енергийната независимост на бизнеса, общностите и домакинствата.
- Цялостна ревизия на енергийното законодателство и законодателството по климата, за да се гарантира постигането на амбициозните цели от стратегията до 2025 г. и прилагането на най-добрите практики в пост-въглеродната енергетика.
- Създаване на национален енергиен съвет като консултативна структура към Министерския съвет.
- Изваждане на Агенцията за енергийна ефективност от структурата на Министерството на икономиката и енергетиката и превръщането ѝ в държавна агенция. Прекратяване на бизнес-дейността на агенцията. Изчистване на агенцията от политически назначения и изкореняване на шуробаджанацината в нея.
- Превръщането на Държавната комисия по водно и енергийно регулиране в независима комисия с всичките права и отговорности като регулатор.

Изчистване на комисията от политически назначения.

- Прекратяване на практиката президентът на страната да се занимава с договарянето и подписването на енергийни договори.
- Активна политика по борбата с промените в климата. България ще се присъедини към активните страни в този процес в рамките на ЕС. Ще подкрепим възможно най-амбициозните цели за глобалните договорености за съкращаване на емисиите от парникови газове след 2012 г., които трябва да бъдат договорени през декември 2009 г. в Копенхаген.
- Прекратяване на заробващите проекти АЕЦ „Белене“, нефтопроводите „Бургас – Александрополис“ и АМБО, газопровода „Южен поток“. Ревизиране на останалите договорености с Русия в енергетиката.
- Прекратяване на големите хидроенергийни проекти: каскада „Горна Арда“, „Никопол – Турну-Мъгуреле“ и „Силистра – Кълъраш“.
- Строги санкции за онези ТЕЦ-ове, които изключват своите сероочистващи инсталации. Криминализиране на деянието.
- План за действие до 2020 г. за ефективно използване на възлицата от „Марица – Изток“.
- Ще започнем планиране на развитието на слънчеви енергийни централи върху използваните и унищожени земи в „Марица – Изток“.
- Подкрепа за развитието на когенерационни системи в съществуващите топлофикационни дружества.
- Подкрепа за инвестициите в електроенергийните мрежи за подобряване на качеството и сигурността им.

Управление на отпадъците

ПП ЗЕЛЕНИТЕ работим за запазването на първичните ресурси на земята за идните поколения, като същевременно не им завещаваме огромни сметища и замърсяващи инсталации като инсинератори за изгаряне на отпадъци. ЗЕЛЕНИТЕ подкрепяме визията „Нулеви отпадъци“, която практически се опитва да подражава на устойчивите цикли в природата, където отпадните продукти от едни процеси са ресурси за други. „Нулеви отпадъци“ означава проектиране и управление на продуктите и процесите по начини, драстично намаляващи обема и елиминиращи токсичността на отпадъците. Този подход запазва и възстановява всички ресурси, като не ги изгаря или погребва в сметища. Изпълнението на програмата „Нулеви отпадъци“ ще елиминира изпускането на емисии във въздуха, водата и на сушата, които могат да са опасни за здравето на хората, животните и растенията на нашата планета.

Създаването на центрове за повторна употреба и поправка, рециклирането и компостирането в крайна сметка спомагат за откриването на многократно повече работни места, отколкото депонирането или изгарянето на отпадъците.

- ЗЕЛЕНИТЕ ще работим в подкрепа на превенцията, повторната употреба, рециклирането и компостирането на отпадъците чрез насърчаване планирането на такива дейности и инвестициите в тези сфери.
- Въвеждане за територията на цялата страна на работеща система за разделно събиране на битовите отпадъци при източника на тяхното генериране; включително разделно събиране на медицински, опасни и строителни отпадъци.
- Въвеждане на опаковки за многократно употреба и поетапно елиминиране на опаковките за еднократна употреба (особено тези, които

не могат да се рециклират).

- Въвеждане на система за отчитане на такса смет въз основа на изхвърляното количество отпадъци, което е най-честният подход и ще стимулира гражданите за активно участие в системата за разделно събиране.
- Залагане на амбициозни задължителни цели за рециклиране на отпадъците с цел изпълняване законовите изисквания за минимум 50 % рециклиране на битовите отпадъци през 2020 г. и последваща дългосрочна цел за Нулеви отпадъци.
- Въвеждане на разделно събиране на органичните отпадъци за производство на биогаз, биогорива и компост и насърчаване на домашното компостиране. По този начин органичните отпадъци ще бъдат използвани за обогатяване и възстановяване на почвеното плодородие, а произведените биогаз и горива ще спестят на атмосферата метана, който се отделя при гниенето в сметищата и ще ни дават енергия.
- ЗЕЛЕНИТЕ ще се противопоставят на всички опити за внос на отпадъци от други страни, както и на износа им от България. Всяка страна е отговорна за обработването на собствените си отпадъци.
- ЗЕЛЕНИТЕ ще се борим за приемането на задължителни цели за стабилизиране и последващо намаляване на количествата генерирани отпадъци както на национално така и на европейско ниво. Ще работим за приемане на национална програма за намаляване генерирането на отпадъци
- ЗЕЛЕНИТЕ ще настояваме за въвеждането на фирмен одит на отпадъците с цел идентификация на начините за намаляване, разделно събиране и рециклиране.
- Въвеждане на принципа за разширена отговорност на производителя. Чрез него бизнесът ще бъде стимулиран финансово да произвежда продукти, които са по-лесни за поправка и рециклиране и са по-малко токсични.
- ЗЕЛЕНИТЕ ще се противопоставим на всички опити за въвеждане на субсидии за замърсяващи практики за управление на отпадъците. Например електричеството, произведено от изгарянето на отпадъци, да не се изкупува на цени за възобновяеми източници.
- ЗЕЛЕНИТЕ не подкрепяме реализирането на управлението на отпадъците на територията на дадена община(и) чрез публично-частни партньорства. Необходимо е управлението на отпадъците да остане в ръцете на публичния сектор, който да разполага с експертен капацитет и финанси и да бъде обект на граждански контрол.
- ЗЕЛЕНИТЕ сме за въвеждане на образование и обучение на децата, студентите, гражданите, бизнеса и администрацията за начините за постигане на целите на „Нулеви отпадъци“.

Селско и горско стопанство

- Ревизия на националното законодателство в областта на земеделието и селското стопанство и неговото хармонизиране с европейското.
- Съхраняване на малките и средни земеделски производители, фамилените и полупазарни стопанства и оказване на подкрепа за превръщането им в пазарно ориентирани такива.
- Приемане на облекчени изисквания за сертифициране на малки производители и производители на традиционни продукти. Във всички

европейски страни без България има подобни правила и те позволяват на такива малки традиционни производители да продават продукцията си (млекопреработване, месопреработване и всички други видове продукти) в определен периметър от мястото на производство, например 100 км. Тази промяна ще легализира всички онези малки мандри и други преработватели на земеделска продукция, които сега работят нелегално, включително домашното производство. С това ще се подпомогне демонополизацията на сектора, развитието на планинските и полупланински райони, производството на екологично чисти хранителни продукти и такива от традиционни суровини.

- Стимулиране на местно производство на сортови семена и посадъчен материал.
- Пълна забрана за освобождаване в природата на жизнеспособни генетично модифицирани организми или части от тях;
- При пускане на пазара на храни, произведени от генетично модифицирани организми или на съставки, които са продукт на тяхната жизнена дейност, това да бъде недвусмислено обозначено върху тяхната опаковка, както и да има предупредителен надпис за неяснотите относно дългосрочните последици за човешкото здраве.
- Създаване на устойчиви условия за ползване на държавните и общински пасища за период от минимум 5 години с предимство на предишния ползвател при подновяване на договорите, съчетано с възможност за прекъсването им при неспазване на изискванията за опазване на околната среда.
- Плащания за екологични услуги с цел подпомагане на сектора.
- Защита на местните производства чрез създаване на национални стандарти за производство на продукти, обвързани с търговското им име, като в стандарта се включват задължителни изисквания по отношение на технологиите и произхода на суровината от България (месо, мляко, многоцветен мед и т.н.). Целенасочена държавна подкрепа за опазването на земеделските земи с висока природна стойност, придружена от забрана за промяна на предназначението и начина на трайно ползване на пасищата и ливадите.
- Целенасочена подкрепа в областта на образованието и повишаването на квалификацията на фермерите и преференциални условия към младите фермери.
- Осигуряване на равни права за достъп до информация и реални съвети към земеделските производители във връзка с тяхната дейност и възможности за подпомагане.
- Мерки за подкрепа и интегрирано развитие на селските райони с цел предотвратяване изоставянето на земите, намаляване на миграцията и повишаване на жизнения стандарт, вкл. изграждане на инфраструктура и развитие на услугите.
- Повишена прозрачност за проектите, финансирани по Програмата за развитие на селските райони, както и осигуряване на достъп на малките и средни производители до европейските и държавни средства.
- Преглед на всички сделки за замени на общински и държавни земеделски земи и такива от горския фонд и отмяна на всички извършени промени

на предназначението и начина на трайно ползване на имоти, попадащи в земи и гори с висока природна стойност.

- Осигуряване на реално многофункционално управление на българските гори. Многофункционалното управление изисква съчетаване на икономически, социални и екологични изисквания при дейностите в горите, както и въвличане на обществеността в процесите на взимане на решения.
- Въвеждане на задължителни изисквания за стопанисване на всички държавни и общински гори по стандартите на системата за сертификация на горите FSC, гарантираща опазването на екологичната роля на горите и едновременно позволяваща природосъобразно производство на дървесина.
- Осъществяване на национална програма за сертифициране на всички държавни и общински гори по системата FSC и система от сериозни данъчни облекчения за частните собственици, сертифицирани по тази система.
- Изискване за сертифицираност по FSC на хартия и дървесни продукти при доставки за администрацията, плащани с публични средства.
- Въвеждане на плащания за екосистемните функции на горите за осигуряване на води и специфични мерки за управление на вододайните зони.
- Поставяне под режим на строга защита на последните оцелели девствени гори и в затворените басейни.
- Прозрачно и пазарно управление на дърводобива от държавните гори на базата на продажба на дървесината на борсата (от постоянни складове в стопанствата и/или регионални складове).
- Пълен достъп на обществеността до лесоустройствените проекти (горската база-данни), като бъдат публикувани в цифров формат на сайта на Държавна агенция по горите.
- Ревизия на решението за отдаване на Държавните дивечовъдни стопанства на частна концесия.
- Насърчаване на устойчивото рибовъдство и производството на зарибителен материал и на редовните зарибителни мероприятия из водоемите с местни видове риби. Осигуряване в пълен размер на необходимите европейски и национални субсидии за развитие на рибовъдството.
- Управление на рибовъдните стопанства, съчетано с опазване на животинските видове и растителността. Опазване и възстановяване на влажни зони, важни за опазване на биоразнообразието и естественото възпроизводство на рибните ресурси, включително големите блата и заливни низини покрай р. Дунав, Страджанското блато и др.
- Изграждане на работеща система за застраховане на рибните ресурси за риска от загуби от рибоядни птици и въвеждане на солидни компенсации при установени щети от тях.
- Засилване контрола на подразделенията на Изпълнителна агенция по рибни ресурси и аквакултури върху браконьерството из водоемите на България.

Общество и социална солидарност

ЗЕЛЕНИТЕ работим за премахване на всяка форма на дискриминация и изолация на хора в обществения, икономически, социален и политически живот на България на основание на раса, пол, възраст, етнос, националност, религия, здравословно състояние, политически убеждения, сексуална ориентация и др.

ЗЕЛЕНИТЕ в защита на гражданските и политическите права

Политическа партия ЗЕЛЕНИТЕ е за държава, гарантираща гражданските права. ЗЕЛЕНИТЕ сме за равни възможности за реализация на индивида, както и за защита от всяка форма на насилие, включително и полицейско.

ЗЕЛЕНИТЕ настояваме за стриктно спазване на основните човешки, граждански, социални, икономически и политически права, провъзгласени в ратифицираните от Република България международно-правни документи и Конституцията ѝ.

ЗЕЛЕНИТЕ ще работим за демократична законодателна и изпълнителна власт в защита на политическия плюрализъм чрез създаване на ефективни гаранции за свободно изразяване на мнение и участие в политическия живот; за гарантиране правото на индивидуално развитие като основна част от елементите, формиращи националния интерес, в природосъобразна среда и чрез образование, квалификация и ефективно здравеопазване.

Равноправие

- Създаване на единен координационен и контролен орган, който да е на подчинение на МС със задължителното участие на НПО. Този орган ще отговаря за всички държавни институции, които имат пряка връзка с отглеждането, здравеопазването, обучението и възпитанието на децата, а също и на тези в институции, от малцинствени групи, с увреждания и др. Сформиране на експертни екипи, които да работят с отделните звена: деца в институции, деца с увреждания, деца от малцинства и др.
- Инкриминиране на случаите на физическо и психическо насилие на основание на раса, пол, възраст, етнос, националност, религия, здравословно състояние, политически убеждения, сексуална ориентация и др.
- Узаконяване на фактическото съжителство на разнополови и еднополови двойки по отношение правата и задълженията, свързани с материални и здравни въпроси.
- Въвеждане на задължителна оценка за социално въздействие на законопроектите, на националните и местни политики.
- Подобряване на сградния фонд на местата за лишаване от свобода.
- Програма за насърчаване от държавата на развитието на работни места за жени.
- Приравняване на правата на жертвите на комунистическия режим с тези на ветераните от войните.

- Въвеждане на специализирани съдебни състави за деца.
- Предоставянето на българско гражданство да става след задължителен изпит по български език и българска история, включително и за кандидатите с български произход.
- Предоставяне на изпълнението на социални услуги на конкурсен принцип на неправителствения и частния сектор при запазване на държавния и обществен контрол и увеличаване на държавното финансиране.
- Прозрачно конкурсно финансиране на неправителствените организации и строг контрол върху злоупотребите и корупцията, свързана с тях.
- Адекватна социална политика за стимулиране и приобщаване на хората с увреждания.
- Деинституционализация на децата с увреждания и децата, лишени от родителски грижи съобразно действащия работещ европейски модел. Назначаване на социални работници по осиновяванията и приемната грижа на вече изоставените деца, за да се предотврати попадането им в институции. Назначаване на специалисти в родилните домове с цел превенция на изоставянето на децата в родилните отделения, особено на деца с увреждания. Да се въведе в НКПД професия „родител на дете с увреждания“ като трудовият стаж да е 1ва категория; да се ползва правото за ранно пенсиониране и трудово възнаграждение.
- Въвеждане на законодателство за осигуряване на достъпност на градската среда от хора с увреждания чрез обособени съоръжения и обекти. Законодателните механизми ще включват конкретни изисквания, икономически стимули за осъществяване, процедури за контрол и санкции при неспазване (в случаи на ново строителство). Съответните съоръжения и обекти ще обхванат, без да се ограничават до: улични и тротоарни съоръжения (тротоарни подстъпи и рампи, асансьори за хора с увреждания и др.), жилищни и бизнес обекти, а също и такива на транспортната (транспортни станции за различни видове транспорт), социалната (учебни, здравни и спортни заведения, детски площадки, паркове и др.), и културната инфраструктура (кинотеатри, читалища, библиотеки) и др.

Здравеопазване

- Здравните осигуровки да се предоставят на здравна каса, избрана от осигурения; да се създадат конкуретни условия между няколко здравни каси, отговарящи на задължителни законово постановени критерии.
- Въвеждане на лична здравна осигуровка и произтичащо право на контрол върху изразходване на средствата. Осигуряване на задължителен здравен пакет, като разликата за социално слабите се поема от държавата.
- Поетапно увеличаване на здравната осигуровка с цел значително повишаване на качеството на здравеопазването.
- Да се увеличи делът на доболничната помощ с цел подобряване на ефективността на медицинските услуги.

- Национална програма за психично здраве, насочена към деинституционализация и грижи в общността.
- Въвеждане на система с приоритет на превантивните дейности и профилактиката.
- Внасяне в НС на закон за мерките на държавата за защита на общественото здраве в горещите екологични точки.
- Достъпна информация в търговските обекти за всички използвани съкращения относно съдържанието в продаваните продукти, както и техните здравни ефекти.
- Задължителна информация относно генетичната чистота на всички етикети на хранителните продукти.

Образование

- Детската градина да бъде призната, като образователна и възпитателна институция.
- Въвеждане в училищните и университетските програми на курсове по гражданско образование и образование за природоползването, екологията и устойчивото развитие.
- Развитие на формите на обучение. Развитие на механизмите по принципа „Обучение през целия живот”. Внасяне в НС на закон за училищата „Втори шанс”.
- Запазване на наличния капацитет във всички училищни и университетски бази и преценка за използването им за извънкласни занимания и зелени училища/университети.
- Възстановяване като свободно избираема подготовка в горния курс на часовете по изкуства, училищните хорове, оркестри, танцови състави, финансово осигурени по специална програма за извънкласна работа от Министерство на образованието.
- Десегрегация на образованието на ромските деца.
- Разширяване правомощията, представителността и отговорността на училищните настоятелства чрез нов закон.
- Държавата да насърчава отговорното родителство.
- Увеличаване на стипендиите и премахване на таксата за обучение на приетите държавна поръчка – редовно обучение. Това да стане за сметка на редуцирането и актуализирането на самите бройки на държавните поръчки.
- Оформяне на студентски кампуси, които да са държавна собственост.
- Създаване на национален фонд за кредитиране на студенти и млади учени.
- Подобряване на базата и условията на работа в областта на науката, като се толерират новите течения, смесените научни колективи и интегрирания подход.
- Инициативи и механизми за връщане на масовият спорт в живота на децата, учениците, студентите и възрастните.

- Подкрепя за занаятчийските камари и браншовите организации да изграждат свои организационни механизми за професионално обучение (чиракуване, калфенски изпит, майсторски изпит).

Култура

- Постепенно повишаване на бюджетния дял за култура и пълно въвеждане на проектно финансиране чрез прозрачни конкурси в разпределянето на средствата.
- Създаване на благоприятен данъчен климат за частния бизнес в сферата на културата чрез въвеждане на преференциална ставка по ДДС за книги и нов Закон за меценатството, който да улеснява тази дейност.
- Структурни реформи в Министерството на културата, възстановяване на националните центрове по изкуствата с участие на независими експерти, съкращаване на излишната администрация.
- Прозрачност и отчетност в управлението на националните културни институции, конкурсен избор на директори, въвеждане на граждански настоятелства.
- Активно опазване на културно-историческото наследство чрез разширени правомощия на Инспектората за опазване на културното наследство към Министерството на културата и Националния институт за опазване на недвижимите културни ценности (НИОНКЦ) и въвеждане на пряка персонална отговорност за бездействие.
- Развитие на елементите на живата култура с оглед подсилване на тяхната идентичност и привлекателност за местните общности и чуждестранните посетители.
- Външния вид на българските градове и села и националния и териториален пейзаж да стане обект на обществен дебат, в съответствие с общеевропейските политики и традиции.
- Външен одит на всеки две години на културните институции.
- Повишени целеви бюджетни средства за попъване на библиотечния фонд.
- Запазване и развитие на културните институции във всяко населено място, разполагащо с такива, и създаване на нови при констатирана обществена необходимост от това, както и законови гаранции за техния сграден фонд.
  - Преработка на Закона за културното наследство и Наказателния кодекс в по-рестриктивен дух и безкомпромисна борба с организираното иманярство.
  - Изготвяне на официален списък със застрашени паметници на културата на национално и местно ниво и спешна намеса за спасяването им от страна на изпълнителната власт.
  - Засилване на грижите за разработване, консервиране и превръщане на паметниците на културата в обекти с широк обществен и международен достъп; специално финансиране за тези цели от държавния бюджет и от международни проекти.
  - Съобразена с реалностите на виртуалната мрежа защита на интелектуалната собственост в посока към отказ от държавно

преследване на обикновените потребители, за сметка на повишени мерки срещу комерсиалното пиратство.

- Разработване на възможностите, предлагани от интернет технологиите, за повишена достъпност до произведения на изкуството в официални интернет „библиотеки”, финансирани от целеви средства и от собствен приход (реклама) и изплащащи възнаграждения на държателите на авторските права.
- Прецизиране на законодателството, защитаващо авторското право, за да се улеснят гражданските искове.
- Постепенна смяна на функциите при смесеното (държавно и общинско) финансиране на културните институции, така че заплащането и поддръжката на сградния фонд да се осъществява от общините, а финансирането на художествената продукция – от Министерството, на проектен принцип.
- Ново многопосочно осмисляне на културния туризъм: включване не само на исторически и археологически обекти, но и на съвременни културни събития
- Финансиране на специализирани дългосрочни програми за представяне на съвременната българска култура в чужбина.
- Преференциално финансиране на проекти на млади творци за участие в други страни.
- Съхраняване на читалищата и различните форми на читалищна самодейност, на традиционните фолклорни празници и уникалните местни занаяти.

Градска среда

- Въвеждане на механизми за държавно подпомагане при съхраняването на уникалния архитектурен облик на дадена градска среда чрез пакет от мерки, разработен в сътрудничество с общините.
- Регламентиране в ЗУТ на изискване за съответствие на броя на построените жилища и броя на построените училища и детски градини, спортни съоръжения, площадки, поликлиники и др. Превантивен, текущ и последващ контрол за спазването на това изискване.
- Регламентиране в ЗУТ на всички незастроени територии в големите населени места, включително междублоковите пространства, като части от зелената система. При достигане на определена пълнота на застрояване, тези площи да могат да се застрояват само след писмено съгласие на живеещите в определен периметър хора.
- Широко обществено обсъждане на градоустройствените планове.
- Адекватни законови мерки и засилен обществен контрол срещу нарушаването на визуалната и звукова чистота на градската среда.
- Стимулиране на развитието на релсовия градски транспорт в големите градове.
- задълбочено развитие на българската правна уредба за велосипеден транспорт, съобразено с европейските и международни стандарти.
- приемане на цялостна общонационална стратегия за развитието на велосипедния транспорт .
- въвеждане на правни дефиниции за „велосипедна алея“, „велосипедна пътека“ и „споделена улица“ с промени в Закона за устройство на територията и общовалидни стандарти при тяхното изграждане.

- Задължително регламентиране на изграждането на охраняеми паркинги или специални парко--места за велосипеди при обществени и жилищни сгради (особено новостроящи се), важни места в централни градски части и квартали с концентрация на обществено значими места за посещение, големи възлови спирки на градски транспорт, в т.ч и метро.
- Регламентиране на изискване за градове над определен брой жители да се изготвя велосипеден план като неразделна (а не препоръчителна) част от ОУП, включващ обществен велосипеден транспорт.

Жестокост към животните

- отговорност на собствениците на животни, които са довели до нараняване на хора, други животни или доимуществени вреди.
- прилагане в националното законодателство на Протокола от Амстердам 1999 г. (който раглежда животните като живи чувствителни същества).
- Промени в Наказателния кодекс и инкриминиране на умишлената жестокост над животните – за случаите, водещи до смърт и трайно физическо увреждане, както и за случаите на безпричинно предизвикване на болка и страдание над животни.

България в Европа и света

- Фондовете на ЕС да се използват прозрачно, ефективно и с обществен контрол.
- България да насърчава устойчивото развитие и укрепването на демокрацията в Югоизточна Европа.
- Основа на отношенията на България с другите страни да бъдат човешките права и да не се допуска икономическите интереси да доминират над тях.
- Българската международна политика да отстоява ценностите на мира, демокрацията, човешките права и устойчивото развитие навсякъде по света.
- Влизане в сила на Лисабонския договор и укрепване на Европейския съюз като силна федеративна общност, едновременно икономически стабилна и екологично ориентирана.
- ЕС да си осигури енергийна независимост чрез обща енергийна политика и стратегия, насочена към независимост на отделните домакинства, сгради и общности.
- Да съхраним дивата природа и биологичното разнообразие в Европа: Контролиране на действията на Европейската Комисия по НАТУРА 2000 с оглед разширяване и опазване на защитените територии в България, като се обърне внимание на знакови територии като Странджа, Иракли, Камчия, Калиакра, Шабла, Перелик, Сютка, Рила, Пирин, Ком, Централен Балкан. Приемане на Европейско законодателство за девствените природни територии.
- Защита на българските национални интереси, свързани с важни за икономиката на страната сектори на индустрията, селското стопанство,

обществените услуги и културата, опазването на околната среда и здравето на хората.

- Блокиране изграждането на нови ядрени мощности в Европа и пренасочване на средствата към възобновяеми енергийни източници.
- Доизграждане на трансевропейските транспортни коридори в България при спазване на екологичните изисквания; приоритетно развитие на железопътния транспорт в страната и интермодалните възможности за транспорт; изграждане на бърза железопътна линия София-Виена.
- Приемане на споразумение, което да продължи постигнатото с Протокола от Киото и да очертае следващи и по-строги цели в борбата срещу промяната на климата.
- Засилване на солидарната международна отговорност по глобалните екологични проблеми.

София

11.06.2009

**Анекс към Политическа платформа
на партия „ЗЕЛЕНИТЕ“ за изборите за Народно събрание 2009 г.**

**Въвеждане на свободен софтуер, софтуер с отворен код
и отворени стандарти/формати в държавната и
общинската администрации и други сфери**

Въведение

Имайки предвид, че преди почти 60 години декларацията за човешки права превърна в международен закон следните права и свободи:

1. Свобода от дискриминация от страна на правителство или закон (Член 2, Член 7)
2. Свобода на движение в границите на всяка държава (Член 13.1)
3. Правото на участие в управлението на държавата (Член 21.1)
4. Правото на равен достъп до обществени услуги (Член 21.2)

И вземайки в предвид, че тези права и свободи днес са възприети от всички демократични правителства и заложили в Конституцията (или други основни документи) на повечето държави и приемайки, че всички държави се стремят, на различно ниво и при различни начални точки, към общества, в които пълноценното и ефективно участие в управлението и обществото, както и достъпа до обществени услуги, образованието и възможностите зависят все повече от достъпа до електронните комуникации и по-специално имайки предвид, че:

- **Все повече държавни информационни източници и услуги се предоставят виртуално, а не физически;**
- **Свободата на словото и асоциациите се упражнява все повече по Интернет, отколкото лично;**
- **Интернет предоставя безпрецедентна възможност за равенство в образованието и възможностите за всички хора по света;**

Ползите от Интернет могат да бъдат гарантирани и нашите така трудно извоювани човешки права да бъдат запазени, докато ние преминаваме към електронно общество, само ако осигурим лесен и еднакъв за всички достъп до Интернет и ако също така запазим свободата на мрежата непокътната.

Вземайки предвид уникалната роля, която свободните и отворените стандарти може да изиграят в подsigуряването на този резултат, като насърчава конкуренцията и иновациите, намалява разходите и увеличава избора и правителствата и

законодателните органи, чрез примери и действия, са единствените, които могат да гарантират, че всички хора ще се възползват от преимуществата на свободните и отворени стандарти.

Мерки

Смятайки, че тези преимущества са от особена важност за хората в неблагоприятно икономическо, социални и географско положение и имайки предвид, че единомислието относно характеристиките на свободните и отворени електронни стандарти става все по-голямо в Европа, държавата и политическите сили би трябвало да се ръководят от следните принципи, поне в частта си за гъвкавостта на информационното общество:

- Закупуване и внедряване на информационни технологии, които прилагат свободни и отворени стандарти, що се отнася до държавни структури, особено за онези, които комуникират с граждани или с други информационни системи;
- Използване на свободен софтуер и на софтуер с отворен код в държавната и общинската администрации;
- Създаване на програма за развитие на свободен софтуер и софтуер с отворен код в инкубационни центрове към университетите с участие на бизнеса, който в последствие да бъде използван за държавната администрация и структури;
- Да има концентрация върху предоставянето на електронни правителствени услуги, базирани само и единствено на свободни и отворени стандарти, включително и предоставяне на информация, базирана на такива стандарти, както и при всички дейности да се облягат на използването на същите;
- Създаване на отворено електронно правителство, даващо възможност на всеки, който може да следва предварително публикувана спецификация, да участва в него;
- Създаване на система за документооборот, базирана на отворени технологии и стандарти, чрез която всички държавни структури, да комуникират една с друга и освен това да комуникират и с гражданите и бизнеса;
- Да се въведе обучение на държавни служители за работа с свободен софтуер, софтуер с отворен код и системи използващи отворени стандарти. Това обучение поради спецификата на самия софтуер ще бъде еднократно и ще бъде използвано за основа на самообучение и предаване на знанията на други служители.
- Да се даде възможност за избор на всички нива в държавата какъв софтуер да се използва, да се изготвят програми за обучение за всеки вид, а не както досега само за един тип софтуер – собственически;

Отделни елементи

Отворено електронно правителство

Защо електронно правителство

- Защото прави обслужването на гражданите и бизнеса **бързо и евтино**;
- Защото пести пари;
- Защото щадя природата - намалено използване на хартия и енергия;
- Защото ще намали държавната администрация и служителите в отделните ведомства;

Ниво - Община

1. Възможност за издаване на евтин електронен подпис, който да служи за основа на въвеждането на електронни услуги и електронно управление.

Пояснение

Електронния подпис не трябва да струва повече от 10 лева на година. Фирмите трябва да печелят от услуги с подписа, а не от продаването му на 50 пъти по висока цена от себестойността му. Самият факт за възможност на такъв подпис да достигне до много хора стартиращия фактор в създаването на работещо електронно правителство.

1. Създаване на единна платформа за общински услуги персонализирани за всяка отделна община с достъп на всеки до тях. Използване на свободен софтуер и софтуер с отворен код за създаване на портална и административна инфраструктура за обслужване на гражданите и бизнеса.

Пояснение

Създаване на един сайт, на който може да се намери всичко за дадена община, да се използва услугите през Интернет или на терминали в самата община, в който сайт да има пълния цикъл на обслужване на частни лица и бизнес субекти - *пример - вадене на акт за раждане, плащане на такси към общината, смяна на адресна регистрация и т.н.*

2. Електронното правителство на всякакви нива, **трябва** да бъде с отворен модел. Всеки, който желае, трябва да може да допринесе за развитието му.

Пояснение

Това не означава, че всеки ще може да пише каквото си иска и да го пусне

държавата, институциите или гражданите да работят с него, но означава, че ще има отворени правила/стандарти за това. Ако дадена фирма може и иска да напише част, която да служи за издаване на акт за раждане към системата за е-правителство, то тя може да го направи, спазвайки инструкциите и да го предложи за включване в системата. Това отново не означава, че това е безплатно. Така, че се спрат фиктивните конкурси и източването на средства, които водят само до затруднения, срещу много пари и ще се освободи пазара за нови играчи и идеи от които ще печелят всички.

3. Защитата на личните данни е основна част от е-правителството.

Пояснение

Наличието на електронен подпис и законите сега свързани с него, дават прекалено голяма възможност за злоупотреба с лични данни във всички информационни системи. Ако споменем търговския регистър със задължението му да се публикуват ЕГН и спесимени от подписи в публична директория и завършим със задължението за съхранение от данните на притежателите на електронен подпис. Личните данни могат да бъдат и трябва да бъдат използвани, за да имаме работещо електронно-правителство, стига да се съхраняват по определен начин

Ниво - Държава

Въвеждането на работещо електронно правителство е важна стъпка за работа на държавата с бизнеса и гражданите. Всеки един от нас се е сблъсквал със наричаното в момента "електронно правителство" и знае, колко трудно е да се работи с него, поради факта, че то или изисква определена операционна система или изисква определен вид браузър или няма начин за интеграция със собствената ни система или просто не работи. Затова в програмата си наблягаме на създаването на цялостна система, която да включва горните принципи на отвореност. Освен това с отварянето му, ще имаме спестени огромни средства от съмнителни държавни поръчки и най-вече, ще имаме директен ефект за целия бизнес, а не само за определен кръг от фирми. Ще има ефект и върху гражданите.

Другата важна точка, върху която трябва да се наблегне е спазването на изискванията за електронно правителство. Гражданите и бизнеса, трябва да бъдат обслужвани от всички елементи на държавната и общинска администрация. Въвеждането му, би могло да съкрати и срока за обратна връзка от тези институции до няколко дни, вместо сега предвидените до 30 дни.

Промени:

- Намаляване на времето за комуникация с отделните държавни и общински органи от до 30 на до 5 дни;
- Въвеждане на система за контрол на процеса на предвиждане на отделния елемент. Субекта подал заявката трябва да може да вижда къде се намира тя във всеки един момент и какво се случва с нея;
- Намаляване на използването на хартия със система за документо-оборот между отделните ведомства и администрации;
- Равни права за достъп до цялото електронно правителство, без оглед на използвана операционна система, браузър или друг тип софтуер. Наличието на свързаност към системата на е-правителството, се поема от доставчика на Интернет, същото важи и за свързаността от клиента (лице или бизнес). За свързаността може да се изисква такса, но не и за използване на електронното правителство.
- Използване на отворени стандарти и отворени формати (с оглед на изисквания в началото на документа)
- Защита на личните данни на използващите електронните услуги на е-правителството. Промяна в закона за ТР, в закона за електронния подпис и в закона за електронни съобщения, гарантиращи запазването и непубликуването и несъхранението на лични данни, извън необходимите за нормалната работа на системата;

Неутралност и свобода на Интернет

Интернет трябва да бъде свободен и неутрален. А какво значи неутралност? С две думи **без дискриминация**. Неутралността предотвратява доставчиците на Интернет от блокиране, намаляване или увеличаване на скоростта на достъпа до уеб съдържание, в зависимост от източника, собствеността или местонахождението.

Неутралността е причината която Интернет е иновация, демократично участие на всички нива и свобода на словото. Тя защитава правото на потребителя да използва каквото иска оборудване, съдържание, приложения или услуги, на не-дискриминационен принцип, без намеса от доставчика на Интернет. Работата на мрежата е да премества данните, не да избира кои данни да са с по-голям приоритет или да прави други действия с тях

Ние ще се борим за това, като конкретните действия, които ще предприемем са

следните:

- **Запазване на неутралността на Интернет.** През следващите няколко години по силата на няколко еуродирективи у нас, ще се въведе законодателство нарушаващо неутралността на мрежата, ние ще спрем тези опити и ще се борим, да не бъдат вкарани в нашето законодателство.
- **Задържане на данни.** Регулацията в Закона за електронни съобщения, която беше въведена в началото на тази година, въвежда задържането на данни в нашето законодателство. За всяка телекомуникационна услуга и електронна такава се задържат данни, като например:
  - за мобилен разговор – номерата на говорещите страни, времетраенето на разговора, местоположението (с точност до около 100 метра) на всички кореспонденти на разговора, инициращия разговора и т.н
  - за е-поща: Кой на кого е писал, кога, от какъв IP адрес, къде се намират двамата или повечето кореспонденти на това e-mail съобщение.
  - Общи: Какъв IP адрес в какъв момент има всеки един ползващ услугата достъп до Интернет, къде се намира, какви активни услуги използва (POP3, P2P, skype и т.н)

Ние приемаме, че тази мярка, не е успешна за бора с престъпленията и ще се борим за нейното премахване, въпреки гаранциите, че тези данни ще се използват само за тежки престъпления и срещу съдебна заповед. Ще внесем своя промяна в закона за електронни съобщения в началото на парламентарната сесия на новото народно събрание.

- **Ограничаване на свободата на словото в Интернет.** Ние сме против всякакво ограничаване на свободата на словото, което важи най-вече и за свободната медия-Интернет. Ще се борим срещу всяко такова решение на парламента, на институцията или на отделни субекти.

София

11.06.2009